

MEMÒRIA 2011

INTRODUCCIÓ

La tasca desenvolupada per Arxivers sense Fronteres Espanya al llarg de l'any 2011, s'ha centrat en la continuïtat dels projectes de cooperació existents amb les diverses entitats i institucions, així com en un esforç de difusió de l'activitat de l'entitat arreu del món i de presència en diverses activitats de difusió i formació en que els principals objectius d'AsF hi eren presents.

Pel que fa als projectes, cal assenyalar la finalització del projecte de l'Arxiu Municipal de Fès, la continuació del suport a l'Arxiu Nacional de la República Àrab Democràtica Sahrauí, l'actuació en els arxius dels Casals Catalans de Cuba i Mèxic, la dinamització del projecte de Cens de les Dictadures Llatinoamericanes i la reactivació de la col·laboració amb l'Arxiu Històric de la Policia Nacional de Guatemala.

Aquest no ha estat un any fàcil per AsF, s'ha portat a terme una renovació molt important de la Junta Directiva que va iniciar la seva tasca l'any 2009 i, en sintonia amb els temps, s'ha patit alguna problemàtica derivada d'una reducció en l'import de les aportacions i, sobretot, de retards importants en el seu pagament. Amb tot, s'ha procurat minimitzar l'afectació d'aquestes circumstàncies en els projectes i en el propi funcionament de l'entitat.

Al llarg d'aquest any 2011, s'ha treballat per fer possible l'edició del llibre "Maternidad en prisión política. Uruguay 1970-1980", fruit de la feina duta a terme en el marc del projecte del Cens d'arxius de les dictadures llatinoamericanes.

És obligat destacar l'esforç de dinamització de la xarxa d'organitzacions d'Arxivers sense Fronteres arreu del món; fruit d'aquet esforç, l'any 2011 ha vist el naixement de les AsF de Xile i Noruega, alhora que s'han fet contactes amb arxivers d'Estats Units i Itàlia per la possible creació als respectius països. Aquesta presència internacional s'ha realitzat en bona mesura gràcies al fet que AsF Espanya, ocupa la presidència de la Xarxa d'AsF s d'arreu del món, reunides en l'organització AsF Internacional.

D'altra banda, com dèiem, aquest any s'ha produït una notable renovació de membres de la Junta Directiva, que ha comportat també un relleu en la presidència. En aquest sentit, cal agrair a totes les persones que han format part de la Junta, la seva dedicació i el seu esforç durant el temps en que n'han format part, així com als particulars, entitats i institucions que han donat suport a l'activitat solidària d'AsF.

És indubtable que la solidaritat en el nostre àmbit laboral és una mostra més de normalitat professional, i que contribueix a projectar l'arxivística com a ciència fonamental i necessària per a poder garantir els drets de les persones i dels pobles, i aconseguir un món millor per les futures generacions.

ORGANITZACIÓ INTERNA

Com hem esmentat, l'any 2011 es va produir una important renovació de la Junta Directiva. Coincidint amb l'Assemblea General del mes de setembre, van deixar la Junta els vocals següents: Pilar Cuerva, Salvador Cabré, Blanca Verdager, Roser Rodríguez, Núria Carreras i Mariona Corominas. En el seu lloc, s'han incorporat les següents persones: Núria Poy, Andreu Gurrera, Pedro Alberto Larregle, Sara Folch, Jaume Zamora, Ramon Alberch i Júlia Rodríguez.

Com conseqüència d'aquests canvis, la Junta d'AsF pel període 2011-2013 va quedar integrada con segueix:

Presidència: Ricard Ibarra

Vicepresidència: Jaume Zamora

Secretaria General: Núria Poy

Tresoreria: Montse Cervera

Vocals: Jordi Amigó, Sara Folch, Andreu Gurrera, Pedro Alberto Larregle, Cristina Magriñà, Júlia Rodríguez

Delegat d'AsF Internacional: Ramon Alberch

Cal destacar dues novetats organitzatives: la creació d'una nova vocalia de projecció estatal, que ha de servir per fer-nos més presents en l'àmbit estatal, i la creació de la figura del Delegat d'AsF Internacional, que ocupa la presidència d'aquest organisme des del mes de juny de 2011, desvinculant-la de la presidència d'AsF Espanya.

TRESORERIA

L'exercici del 2011 s'ha liquidat sense dèficit. En el capítol d'ingressos hem comptat amb 6.789€ procedents de les quotes dels socis individuals e institucionals, així com 1.113,90€ en concepte de donatius. Les subvencions concedides per diferents administracions per poder dur a terme els projectes, sumen un quantitat de 32.000€.

Pel que fa referència a les despeses, s'han finançat els projectes de cooperació d'acord amb els pressupostos previstos i els ingressos de les subvencions concedides. Els projecte en els quals s'ha treballat són els Casals Catalans de Cuba i Mèxic, el Projecte de l'Arxiu Nacional Sahrauí, la participació en els Congressos de Vancouver i Mèxic, així com la continuació del Projecte del Con Sud.

Les despeses de funcionament d'AsF han sumat un total de 6.851.94€, que corresponen a les despeses de l'organització, de secretaria, material d'oficina, desplaçaments, enviaments de correus, lloguer del local, suport comptable, jurídic i telefonia.

RELACIONS EXTERNES

Relacions institucionals

Durant l'any 2011, s'ha mantingut una relació normalitzada amb les institucions que donen suport als projectes que es porten a terme. En aquest marc, s'han mantingut reunions periòdiques amb els responsables de la Subdirecció General d'Arxius i Gestió Documental de la Generalitat de Catalunya, i amb els responsables de l'Àrea de Comunitats Catalanes a l'exterior, del Departament de Vicepresidència de la Generalitat de Catalunya. També s'ha establert un contacte estret amb l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament i així amb l'organització *Barcelona Solidària*, depenent de l'Ajuntament de Barcelona. A nivell estatal, la relació s'ha establert amb la *Subdirección General de los Archivos Estatales*, depenent del *Ministerio de Cultura*.

En l'àmbit de l'administració catalana, AsF ha continuat formant part del Consell Nacional d'Arxius de la Generalitat de Catalunya.

Relacions amb l'entorn professional

Coordinadora de Asociaciones de Archiveros (CAA)

AsF forma part activa de la Junta directiva de la Coordinadora de Asociaciones de Archiveros de Espanya (CAA). Al llarg de l'any 2011, s'han efectuat dues reunions, i el principal resultat ha estat la posada en marxa d'iniciatives per dinamitzar i fer conèixer la professió d'arxiver, en l'àmbit estatal, mitjançant la creació de diferents grups de treball. AsF forma part del grup de treball de formació, i està representada per la Mei Perpinyà Morera.

Arxivers sense Fronteres Internacional

Els dies 20 i 21 de juny, va tenir lloc a la ciutat de Mèxic, a la seu de la *Escuela Mexicana de Archivos*, la reunió de l'òrgan rector d'AsF Internacional: la Comissió Internacional de Coordinació. Van assistir-hi professionals en representació a deu països: Argentina, Bolívia, Brasil, Colòmbia, Xile, Equador, Espanya, Mèxic, Perú i Uruguai.

La reunió va permetre exposar les activitats d'AsF dels diferents països, així com aprovar els canvis en la Carta Internacional que determina el funcionament de l'organització i coordinar el Cens dels Arxius de les dictadures llatinoamericanes, un ambiciós projecte que s'està desenvolupant des de l'any 2008, coordinat per AsF Espanya.

En aquesta reunió també es va procedir al relleu de Mariona Corominas, com a presidenta d'Arxivers sense Fronteres Internacional, càrrec que va ser ocupat per Ramon Alberch; tot i aquest canvi, AsF Espanya continua presidint aquest organisme.

CONVENIS I COL·LABORACIONS

L'any 2011 s'ha signat un conveni amb la Universitat de Barcelona (Facultat de Dret) gràcies el qual, un alumne de cinquè curs de Dret realitzarà pràctiques en alguna de les col·laboracions que impulsa AsF, en el marc del projecte “Dret al Dret”, que té com a objectiu principal, millorar i afavorir a la ciutat de Barcelona i al seu entorn metropolità en la defensa i l'exercici dels seus drets per part de les persones i els col·lectius menys afavorits, així com l'accés als recursos jurídics i institucionals. Està previst que les pràctiques comencin durant el curs 2012-2013.

Així mateix, s'ha signat amb el Col·lectiu Maloka, un conveni de col·laboració per aportar directrius en el tractament del fons documental de l'entitat colombiana al *Moviment Nacional de Víctimes de Crims d'Estat* (MOVICE).

Finalment, el mes de juliol es va signar la pròrroga del conveni existent amb l'Arxiu Nacional de la República Nacional Àrab Sahrauí.

PROJECTES DE COOPERACIÓ I SOLIDARITAT

Suport a l'Arxiu Nacional de la República Àrab Sahrauí Democràtica

AsF coopera des de l'any 2006 amb l'Arxiu Nacional de la República Àrab Sahrauí Democràtica (RASD). L'any 2011, es va organitzar una estada formativa entre el 13 i el 17 de juliol pel Director General de l'Arxiu, Sr. Larbi Mohamed Embarec, i pel coordinador tècnic Aslama Djeba Biat. Les pràctiques van tenir lloc a l'Arxiu Històric de Sabadell (soci institucional d'AsF des de 2001) i les classes teòriques a la seu de la nostra associació a Barcelona. Les sessions a l'arxiu, van ser realitzades per l'equip tècnic dirigit per Joan Comasolivas i la formació teòrica, va ser impartida per socis de l'entitat, com per exemple per la Blanca Verdaguer i en Joan Domingo. L'estada els ha permès conèixer les eines i els programes per dur a terme la digitalització dels documents i de les imatges, així com els principis de classificació i transferència dels documents.

Els participants, en el seu comiat, van declarar que: “Han estat quinze dies molt intensos, en els quals hem pogut ampliar substancialment els nostres coneixements teòrics i pràctics de l'arxivística”, puntualitzant que “Podrem aplicar aquests coneixements al cinquanta per cent i no al cent per cent, perquè ens falten mitjans”. Aslama va lloar el “modèlic arxiu de Sabadell i va resumir l'estada com un temps curt però molt intens que permetrà formar a la resta del personal, amb escassa formació en aquest àmbit, de l'arxiu sahrauí”.

Durant aquests anys l'equip d'arxivers sahrauís, situats en els camps de refugiats de Tindouf (Algèria), han rebut petits incentius econòmics i un ordinador portàtil que ha millorat la seva capacitat de treball i les connexions per correu electrònic bàsiques per a la tramitació de les memòries del treball realitzat. El projecte de 2011, ha rebut finançament del Ministeri de Cultura del Govern d'Espanya a través d'AsF.

Col·laboració amb l'Arxiu Històric de la Policia Nacional de Guatemala

El 18 de novembre el president d'AsF i Fina Solà, sòcia d'AsF i membre del Consell Consultiu Internacional de l'APHN, es van reunir amb Alejandra González Godoy,

C/ Rocafort, 242, bis, 3a planta 08029 BARCELONA

Tel. 933012034

asf@arxivers.org <http://arxivers.org>

representant del Projecte de Recuperació de l'Arxiu Històric de la Policia Nacional de Guatemala per presentar el "Llançament de l'Arxiu Digital de la Policia Nacional" a la Universitat de Texas a Austin i la difusió d'AsF en el marc de les Polítiques de Memòria de l'Arxiu. Exactament, el 9 de desembre, a la seu de l'APHN, es va celebrar aquest acte amb la presentació del nou lloc web així com del "Patrimoni Digital dels documents de l'Arxiu Històric de la Policia Nacional de Guatemala". La pàgina web permet l'accés a més de 12 milions d'imatges de documents digitalitzats. Es pot trobar més informació en la web: <http://www.archivohistoricopn.org/>

En el transcurs de la trobada es van tractar altres qüestions com l'estat del projecte de Recuperació de l'Arxiu Històric de la Policia Nacional de Guatemala. En aquest punt es va posar de manifest que el país es troba en un moment de canvis polítics importants i, es resta a l'espera de veure cap a on pot derivar l'interès dels peritatges i de l'accés als documents probatoris que es troben en l'arxiu; és important dir que es compta amb molts casos de desapareguts que estan en mans del fiscal. Per fer-nos una idea de la importància que té aquest projecte, dir que en el transcurs de l'any 2011 ha tingut un miler de sol·licituds. A més, cal destacar la seva nova web.

Projecte de cooperació dels Casals Catalans

Aquest projecte s'emmarca en la línia de treball de tractament arxivístic i recuperació de la documentació generada per l'activitat dels casals catalans que existeixen en diversos llocs del món i que tenen el seu origen en els diferents fenòmens de migració i exili transcorreguts al llarg de la història, principalment a causa de la guerra civil de 1936 a 1939. En aquest sentit, enguany s'ha pogut col·laborar amb les comunitats de Mèxic i de Cuba (La Havana).

En relació al projecte de l'Arxiu de l'Orfeó del Casal Català de Mèxic, AsF Espanya ha participat amb la vocalia formada des de l'any 2010 amb l'anterior membre de la Junta d'AsF, Salvador Cabré i l'actual vocal de cooperació Andreu Gurrera. Les tasques dutes a terme s'han basat en el projecte de tractament i digitalització de la documentació. AsF ha treballat amb una base de dades estàndard per descriure la documentació segons la *Norma de Descripció Arxivística de Catalunya* (Nodac) i unes pautes de digitalització que segueixen els principis bàsics de la *Guia de digitalització de la Subdirecció General d'Arxius i Museus del Departament de Cultura*.

El projecte encara està en fase de desenvolupament, però ja s'han descrit 1.248 unitats documentals i s'ha procedit a digitalitzar 1.083 documents.

En referència a l'arxiu de La Societat de Beneficència de Naturals de Catalunya (SBNC), a La Havana s'ha dut a terme amb l'estreta col·laboració del seu president i de la Junta de Govern. Així mateix ha estat un factor molt important el fet que a l'Arxiu hi treballa voluntàriament una associada de l'entitat. Aquest projecte s'ha realitzat sota la supervisió de la vocal de cooperació Sara Folch. Les tasques realitzades en aquest projecte es basen en l'organització i digitalització dels documents més importants.

Projecte de Cens d'arxius de les dictadures llatinoamericanes

El projecte s'inicia l'any 2005, inicialment limitat als països que engloben la realitat geogràfica denominada “Con sud”, amb especial atenció a Argentina i a Uruguai. L'objectiu prioritari consisteix en identificar, localitzar, recuperar, organitzar i fer accessibles els fons documentals o arxius que continguin informació relacionada amb els abusos dels exèrcits pels governs de les dictadures militars sobre una part significativa de la població.

D'aquesta manera, es pretén compilar i relacionar la informació obtinguda, organitzar-la adequadament i, fonamentalment, elaborar un cens de tots els arxius i fons documentals relacionats amb la repressió institucional i una base de dades amb una descripció homologada que faciliti la seva difusió i ampli coneixement.

Al llarg dels anys 2006 a 2010, altres països es van sumar al projecte, de manera que actualment compta amb la participació de membres d'Arxivers sense Fronteres d'Espanya, Argentina, Bolívia, Brasil, Xile, Colòmbia, Equador, Mèxic i Uruguai, finançat gràcies al suport de la Generalitat de Catalunya, concretament de la Subdirecció General d'Arxius i Gestió Documental del Departament de Cultura i la Direcció General de la Memòria Democràtica del Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació.

L'any 2011, s'ha desenvolupat la pàgina web, que ha de permetre una àmplia difusió d'aquest instrument, i que esperem poder presentar a curt termini.

El projecte va comptar amb el suport del Ministeri de Cultura, a través de la Subdirecció General d'Arxius.

PARTICIPACIÓ EN CONGRESSOS I JORNADES

Participació a la Conferència Internacional de la Comissió de la Veritat i la Reconciliació del Canadà, a Vancouver

The Truth and Reconciliation Commission of Canada (TCR) (Comissió de la Veritat i la Reconciliació del Canadà), va celebrar els dies 1, 2 i 3 de març de 2011, la seva Conferència Internacional, la qual va tenir lloc al Sheraton Wall Centre de Vancouver, a Canadà. La trobada es va realitzar amb l'objectiu de compartir la veritat sobre les escoles residencials del Canadà i, principalment, per crear el Centre Nacional d'Investigació (NCR), a partir sobretot de les observacions i reflexions fetes en la Conferència, tenint en compte aspectes tan complexos com: l'estructura i l'organització dels centres d'investigació i/o d'arxiu; les bases de dades i els projectes per a la recopilació de les declaracions dels testimoniatges, la investigació, l'accés públic i la gestió de la privadesa; la creació de capacitats, la pedagogia a les escoles públiques i, la recuperació de la memòria històrica.

Per entendre aquesta trobada d'abast internacional, hem de referir-nos primer a l'origen i finalitats de les escoles residencials de la TCR. El sistema les escoles residencials del Canadà va tenir una durada de 150 anys. A partir de la dècada de 1870, els nens mestissos van ser separats de l'entorn familiar i destinats a aquestes escoles finançades pel govern i l'església amb l'objectiu de "matar a l'indi que el nen portava dins". L'última d'aquestes escoles va tancar l'any 1996. Mentre que alguns ex alumnes tenen experiències positives, uns altres van sofrir abús emocional, físic

i/o sexual, i fins i tot, alguns van morir víctimes d'abusos i de l'excessiva disciplina i repressió física i psicològica. A més, el càstig requeia freqüentment sobre els nens que utilitzaven la seva llengua materna o bé feien ús dels seus costums. Aquest genocidi cultural s'ha transmès de generació en generació, i ha tingut un efecte profundament negatiu entre els pobles aborígens i part de la societat canadenca. La TCR, té com a objectiu principal del seu mandat donar a conèixer la veritat del que va ocórrer a les escoles residencials i informar a la població de Canadà. Per a això, tenen la voluntat de documentar la veritat basant-se en la documentació dels gestors d'aquests centres i dels quals ho finançaven; a més, vol recollir el testimoni dels funcionaris d'aquestes institucions educatives i dels qui van sofrir les experiències, de les seves famílies, de les comunitats i de qualsevol altra persona afectada pel seu pas per l'escola residencial.

Les línies bàsiques de treball que planteja la TCR són les següents:

1. Preparar un registre històric complet sobre les polítiques de funcionament de les escoles residencials.
2. Completar un informe públic amb recomanacions per a les parts implicades, segons acord, en relació a les escoles residencials. Establir un centre nacional d'investigació com a recurs permanent sobre el llegat de les escoles.
3. Establir un espai on tot aquell que ho cregui oportú (antics alumnes, famílies, comunitats...) pugui compartir les seves experiències amb la Comissió, ja sigui mitjançant una declaració escrita o gravada, una entrevista, o bé, mitjançant un debat públic, respectant sempre l'anonimat de les persones que així ho desitgin.
4. Celebració d'actes a nivell nacional i suport a les propostes dels diferents comunitats.
5. Coordinació de la cerca i la investigació en relació a la recuperació de la documentació.
6. Suport en l'àmbit de l'educació pública i en els mitjans de comunicació que així ho sol·licitin.
7. Commemoració d'actes per homenatjar a les víctimes en aquest procés de recuperació de la memòria històrica. La Truth and Reconciliation Commission of Canada (TCR), fa un avenç al acceptar fer-se càrrec de la investigació dels menors desapareguts i dels enterraments clandestins. En aquesta línia, es compromet a recolzar el "Projecte d'investigació dels nens desapareguts" i les recomanacions del grup de treball "Tombes desconegudes". Entre les recomanacions s'inclou:
 - Causa de les morts, malalties i desaparicions dels nens.
 - Localització de fosses on estan sepultats
 - Revisió de tota la documentació de les esglésies i registres pertinents del govern, com la informació proporcionada pels supervivents, el personal o qualsevol altra persona.

Qualsevol procés de recuperació de la memòria històrica, va estretament lligada al procés de reconciliació entre les comunitats en conflicte; per tant, és important per la TCR que les primeres nacions d'aborígens, els Inuits i els Metis, i els canadencs estableixin noves relacions sobre la base de l'enteniment i respecte mutu.

La conferència va ser un èxit absolut, ja que va comptar amb prop de 500 assistents i la intervenció d'una quarantena d'experts relacionats amb la defensa dels drets

humans, entre els quals es trobaven arxivers, investigadors, representants d'organitzacions internacionals, tant de Governos federals com dels provincials, institucions acadèmiques, representants de les organitzacions aborígens i persones que havien estat alumnes de les escoles durant molt temps. La presentació de la conferència va ser a càrrec de **Justice Murray Sinclair**, President de la *Truth and Reconciliation Commission* del Canadà; **Brad Morse**, Degà de Dret de la Universitat de *Waikato Te Piringa* (Nova Zelanda); i de **Trudy Huskamp Peterson**, arxivera i autora de *Final Acts: A Guide to Preserving the Records of Truth Commissions* (EUA). A partir d'aquest moment, en les taules de debat es van abordar 8 grans blocs d'interès:

1. **L'abús dels drets humans a Àfrica: documentar i commemorar**; entre els experts, **Doudou Diène**, President de *Board International Coalition of Sites and Programs of Conscience*; i expert de l'ONU en les formes contemporànies de racisme, discriminació racial, xenofòbia i intolerància (Senegal); **Freddy Mutanguha**, Director executiu del *Kigali Memorial Centre* (Rwanda); **Catherine Kennedy**, Directora executiva del *South Africa History Archives* (Sud-Àfrica); i, **Tom Adami**, cap dels *Archives and Records Management United Nations Mission in Sudan* (Sudan).

2. **L'Holocaust**. El debat va ser moderat per **Stephen Smith**, Director executiu de la *Shoah Foundation*. Va ser acompanyat per **Joanne Rudof**, arxivera de la *Fortunoff Foundation, Yale University* (EUA); **Susanne Urban**, Investigadora en cap de la *International Tracing Service* (Alemanya) i **Kim Simon**, Director executiu de la *USC Shoah Foundation Institute* (EUA).

3. **Arxius per a la defensa**. Presentat per **Karen Busby**, Directora fundadora del *Centre for Human Rights Research de la University of Manitoba* (Canadà). A la taula: **Kate Doyle**, analista sènior del *National Security Archive*, de la *George Washington University* (EUA), **Grace Lile**, Directora de *Operaciones y Archivos FE*, de Nova York (EUA), **Marijana Toma** de la *Coalición per RECOM*, i excoordinador del *Programa Sèrbia: Impunity Watch, Centro de Derecho Humanitario*, (Sèrbia) i **Ramon Alberch**, Director de la *Escola Superior d'Arxivers i Gestió de Documents* de la Universitat Autònoma de Barcelona, i expresident d'Arxivers sense Fronteres (Espanya).

4. **Exemples pràctics dels centres de BC** amb **Robert Banno**, President Fundador del *National Nikkei Museum & Heritage Centre*, i President del *Nikkei Colloquy* i **Frieda Miller**, Directora executiva del *Vancouver Holocaust Education Centre*.

5. **L'abús dels drets humans a Amèrica Llatina: documentar i commemorar**. La presentació i moderació del debat va ser desenvolupada per **Georges Erasmus**, capdavanter dels *Aboriginal Healing Foundation* i co-President de la *Royal Commission on Aboriginal Peoples* (Canadà). A la taula: **Otilia Lux de Coti**, diputada i exmembre de la *Historical Clarification Commission* i expresidenta de la *Permanent Forum on Indigenous Issues* (Guatemala), **Maria Luisa Sepúlveda**, Directora executiva del *Museo de la Memoria y los Derechos Humanos* (Xile) i **Cristian Correa**, associat sènior de la *Reparations Unit of the International Center for Transitional Justice* (EUA)

6. **Les col·leccions indígenes a Amèrica del Nord.** El moderador de la trobada va ser **Phil Fontaine**, President del *Ishkonigan Consulting and Mediation* and former National i expresident de l'*Assembly of First Nations* (Canadà). Entre els experts: **George Nicholas**, Director *Intellectual Property Issues in Cultural Heritage*, de la *Simon Fraser University*, de Vancouver (Canadà), **David George-Shongo**, Director de la *Tribal Archives, Seneca Nation; Society of American Archivists - Native American Archives Roundtable; Protocols for Native American Archival Materials, Seneca Nation* (EUA), **Richard West**, Director fundador del *National Museum of the American Indian* (NMAI); *Indian Boarding and Residential Schools, Sites of Conscience Project* (EUA) i **Jennifer O'Neal**, arxivera en Cap del *National Museum of the American Indian, Smithsonian Institution; Society of American Archivists - Native American Archives Roundtable; Confederated Tribes of Grand Ronde* (EUA)

7. **Austràlia, Timor, Bangladesh i Nova Zelanda.** La discussió va ser a càrrec de **Joanna Sassoon**, Directora del *Projecte Forgotten Australians and Former Child Migrants Oral History Project at the National Library*, (Austràlia), **Modiful Hoque**, Síndic i secretari del *Liberation War Museum* (Bangladesh), **Patrick Walsh**, assessor del *Post-TRC Secretariat*, (Timor est) i **Stephanie Milroy**, jutge del *Deputy Chair, Waitangi Tribunal* (Nova Zelanda).

8. **Les perspectives del Canadà.** Entre els experts: **Ann Stevenson**, Gerent de la *UBC Museum of Anthropology*, (Vancouver, Canadà), **Stuart Murray**, President i cap executiu de la *Officer Canadian Museum for Human Rights, Winnipeg*, (Manitoba, Canadà), **Daniel Caron**, llibreter i bibliotecari (Ottawa, Canadà), **Ernie Ingles**, President de la *Canadian Association of Research Libraries*, i Vice Rector i Director de la *School of Library and Information Studies, University of Alberta*, (Edmonton, Canadà), **Madeleine Redfern**, Alcalde d'Iqaluit, i exdirector executiu de la *Qikiqtani Truth Commission* (Canada), **Stephen Augustine**, etnòleg del *Eastern Maritimes*, del *Canadian Museum of Civilization*, (Ottawa, Canadà), **Nika Collison**, del *Haidai Gwaii Museum at Kay Llnagaay* (Canadà) i **Paul Quassa**, Alcalde d'Igloodik, vicepresident del *Nunavut Planning Commission*, President de la *Nunavut Film Development Corporation* i exnegociador de la *Tungavik Federation of Nunavut* (Canadà).

En relació a la participació d'Arxivers sense Fronteres, la nostra presència va tenir un doble vessant; d'una banda presentar l'acció duta a terme des de l'any 1998 en nombrosos projectes i, en segon lloc, representar el Memorial Democràtic de Catalunya mitjançant l'exposició de la ponència "Un futur per al passat", una descripció del treball fet a Catalunya en la recuperació de la memòria històrica entre els anys 2004-2010. Així mateix remarcar que la funció formativa realitzada per AsF, va merèixer l'atenció de moltes organitzacions que han recollit documents i es plantegen la necessitat d'ordenar-los adequadament a càrrec de professionals en arxivística.

Participació en la Jornada sobre desaparicions forçades i fosses comunes en l'arc mediterrani.

El 5 de novembre, en el Museu d'Història de Catalunya es va celebrar la Jornada sobre desaparicions forçades i fosses comunes en l'arc mediterrani. *La preservació de la memòria històrica*, en el marc del Seminari Regional del Magreb-Europa, organitzada per la Federació Euro mediterrània contra les desaparicions forçades (FEMED) i la *Associación para la recuperación de la Memoria Histórica de Cataluña* (ARMH).

La jornada es va desenvolupar en dues sessions, presidides per Manuel Perona, de l'ARMH Catalunya i Rachid El Manouzi, del Marroc, respectivament. En el primer bloc de ponències es va comptar amb al presència de Nassera Dutour, Presidenta de la Federació Euro mediterrània contra els Desaparicions Forçades (FEMED) que va parlar de les desaparicions en aquest marc geogràfic. A continuació, Gustau Gómez, advocat de l'ARMHC, va fer una dissertació comparada sobre les lleis d'amnistia i de memòria històrica a Xile i a Espanya. Un altre tema interessant del matí va ser la ponència de l'Exfiscal de l'Estat i advocat, Carlos Jiménez Villarejo, sobre el procés judicial contra el jutge Garzón.

A continuació, Ermengol Gassiot Ballbé, catedràtic d'Antropologia de la Universitat Politècnica de Catalunya, va posar sobre la taula la situació de les fosses comunes a Catalunya i a Espanya. Finalment, Alcía Moreno Pérez, d'Amnistia Internacional va parlar dels compromisos d'Espanya en el context internacional en relació a les desaparicions forçades.

La sessió de la tarda es va obrir amb la participació de Fina Solà, membre del Consell Consultiu Internacional de l'Arxiu Històric de la Policia Nacional de Guatemala en representació d'Arxivers sense Fronteres, amb una ponència sobre la importància dels arxius en la cerca de la veritat i la justícia. La conferència va provocar una forta expectació, ja que la major part dels assistents no eren conscients de la relació entre els arxius, la justícia i els drets humans. Van tancar aquesta sessió els ponents Abdelaziz Bennani, advocat, i Khaled Abid, historiador. Tots dos van centrar les respectives exposicions en la recuperació de la memòria històrica; el primer, des de la vessant de les comissions de la Veritat i la Reconciliació, i el segon, des de l'experiència personal a Tunísia, l'any 1962. La jornada va concloure amb una taula rodona sobre les perspectives de futur a la regió Euro mediterrània moderada per Cerita Quedar.

Per a més informació:

<http://www.disparitions-euromed.eu/>

<http://www.memoriacatalunya.org/>

AsF a les Jornades REDIAL de la Casa Amèrica

Des de la *Red Europea de Información y Documentación sobre América Latina* (REDIAL) ens van convidar el passat 4 de novembre a assistir a la *Jornada Documentar les Migracions* en el marc del *V Encuentro de Centros Españoles de REDIAL*, que va tenir lloc a la Casa d'Amèrica Catalunya. L'objectiu d'aquesta trobada era el d'interrelacionar les migracions amb temes tan diversos com el de

l'exili, el de la memòria històrica, el de la funció dels arxius, la fugida de cervells, el del desenvolupament dels estudis llatinoamericans i el de la cooperació al desenvolupament.

El programa de la jornada es va estructurar en tres blocs temàtics: el primer sobre *Les migracions i estudis llatinoamericans* en què hi participà, bàsicament, gent provinent del món de les biblioteques com Anna Svensson de la Biblioteca Universitària de Gotemburgo, Flávio Carvalho Fundador de la Red de Brasileños en Europa i Isabel Real de la Biblioteca de la Escuela de Estudios Hispanoamericanos de Sevilla.

El segon àmbit temàtic, titulat *Arxius i memòria històrica: migracions i exilis*, va ser participat per Javier Fernández Fernández del Centro de Información Documental de Archivos (CIDA) amb la ponència "*Recursos arxivístics sobre migracions a Iberoamèrica als Arxius*". Imma Moratalla en representació d'Arxivers sense Fronteres va presentar la ponència "*Cooperació internacional per a la preservació de la memòria davant les dictadures*", va exposar quines són les línies bàsiques de treball d'AsF en l'àmbit de la cooperació internacional i defensa dels drets humans, per restablir els principis de la memòria, la veritat i la justícia, la recuperació, l'organització i l'accés als arxius. A més, va situar en el territori els projectes que l'associació està portant a terme arreu, a més d'un històric dels projectes més emblemàtics des de la creació d'Arxivers sense Fronteres l'any 1998 a Barcelona. L'últim punt tractat i que va servir per exemplificar el treball d'AsF, va ser la presentació del *Projecte de recuperació dels arxius de les dictadures militars de Llatinoamèrica (2005-2010)*, l'objectiu principal del qual és l'organització i preservació dels arxius produïts durant els governs militars o règims repressius que van patir els diferents països iberoamericans el segle passat, amb la finalitat de que serveixin per a la consulta i la restitució dels drets dels ciutadans. D'aquest projecte es va destacar la col·laboració de les diferents AsF dels països implicats i que des de l'any 2008 conformen AsF Internacional.

Finalment, la jornada es va concloure amb una taula rodona sobre *Cooperació al desenvolupament i noves migracions* amb Araceli García de l'AECID - Biblioteca Hispànica, Pilar Colchero de la Fundación IEPALA, Rosa Seguí Palou de la Universitat de Barcelona i Javier Gimeno de la Biblioteca de la Universitat Complutense de Madrid. En aquesta taula es va reflexionar sobre la rellevància de la cooperació bibliotecària al desenvolupament

Per a més informació: <http://www.red-redial.net/>

Jornada Internacional "Arxius sindicals europeus: un model plural"

L'Arxiu Històric de CCOO de Catalunya va organitzar el 24 de novembre la Jornada Internacional "Arxius sindicals europeus: un model plural", en col·laboració amb l'Institut de Cultura de Barcelona, l'arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona, l'Associació d'Arxivers-Gestors de Documents de Catalunya i el Centre d'Estudis sobre les Època Franquista i Democràtica de la UAB, i amb el suport d'Arxivers sense Fronteres i l'Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents (UAB).

La Jornada va donar a conèixer les realitats dels arxius sindicals de diferents països europeus. La primera sessió dedicada a la *Identitat i memòria*, fou presentada i moderada per Ramon Alberch, president d'AsF Internacional i va comptar amb la

participació de Ricard Ibarra, President d'AsF España, Antonio González Quintana, Sotsdirector General de Arxius de la comunitat de Madrid, Ricard Vinyes Catedràtic d'Història Contemporània de la Universitat de Barcelona i Diego Navarro, Professor Titular d'Arxivística de la Universitat Carlos III de Madrid. Des d'Arxivers sense Fronteres, es va voler remarcar que en la construcció de la memòria i en les relacions entre legislació i memòria, els arxivers hi tenim molt a dir, sobretot des de la vessant de la defensa del Drets Humans.

Per més informació: http://www.sedic.es/xiii_jornadasgestion/programa.htm

Congrés Internacional: Arxius, Drets Humans i Transparència

Els dies 22, 23 i 24 de juny, va tenir lloc a la ciutat de Sant Luis Potosí (Mèxic) el Congrés Internacional d'Arxivers Sense Fronteres: Arxius, Drets Humans i Transparència. El Congrés va ser organitzat per Arxivers sense Fronteres – Mèxic i la *Comisión Estatal de Garantía de Acceso a la Información pública* (CEGAIP).

El programa d'activitats va contemplar diferents continguts, així el dia 22 el president de la CEGAIP i la presidenta d'Arxivers sense Fronteres Internacional van fer la presentació del Congrés, seguit d'una conferència sobre “Arxius i Transparència” a càrrec de Manuel Salvador Matus Velasco, Director General d'*Estudios y Investigación del Instituto Federal de Acceso a la Información y Protección de Datos*.

El dia 23, es va iniciar la jornada amb una taula de debat sobre Arxius i Drets Humans moderada pel Dr. Jorge Nacif, secretari tècnic de l'Escola Mexicana d'Arxius, en la qual va intervenir Mariona Corominas, presidenta d'AsF Internacional, Ramon Alberch, director de l'ESAGED i Jorge Andrés Lopez Espinoza, assistent de la Comissió Nacional de Drets humans de Sant Luis Potosí. A continuació, va tenir lloc una nova taula de debat del mateix àmbit temàtic, moderada per Jorge Enrique Cachiotis i que va comptar amb la participació de Pilar Díaz, presidenta d'AsF Xile, Jorge Enrique Vivar, president d'AsF Brasil, Liliana Gargiulo, presidenta d'AsF Uruguai i Mariela Contreras, presidenta d'AsF Argentina. Durant la tarda, es va realitzar una nova taula de debat sobre Arxius i Transparència, moderada per Jorge Yopez Cruz, president d'AsF Equador, i que va comptar amb la presència de David I. Vazquez Salguero, del Departament d'Investigacions Legislatives del Congrés Mexicà, Aida Luz Mendoza, presidenta d'AsF Perú, Stella Ma. González Cicero, Directora de Suport al desenvolupament d'Arxius i Biblioteques de Mèxic (ADABI), Aurora Gómez Galvarriato, Directora de l'Arxiu General de la Nació i Jorge Bustillos Rodríguez, Comissionat de l'Institut d'Accés a la Informació Pública del Districte Federal.

El dia 24, un representant del Congrés de l'Estat de Sant Luis Potosí, va presentar la iniciativa de la Llei d'arxius per a aquest estat i, a continuació, Ramon Aguilera Murguia, president d'AsF Mèxic, va presentar la iniciativa de Llei d'Arxius Federal. En el mateix marc es va presentar la conferència magistral a càrrec del senador Jesús Murillo Karam, polític que va presentar la iniciativa parlamentària del Projecte de Llei d'Arxius en la Càmera de l'Estat de Sant Luis Potosí.

Finalment, la presidenta d'AsF Internacional, Mariona Corominas, va donar lectura a el "Manifest de Sant Luis Potosí", un document consensuat entre totes les AsF presents i que, en resum, reflecteix la necessitat que els diferents organismes públics i privats comptin amb sistemes d'arxius eficients, liderats per arxivers professionals formats convenientment en la disciplina, capaços de garantir un funcionament eficaç d'aquests arxius.

Participació en les XIII Jornades de Gestió de la Informació. De la responsabilitat al compromís social

La 13a edició de les Jornades de Gestió de la Informació de l'Associació Espanyola de Documentació i Informació (SEDIC), titulades *De la responsabilitat al compromís social*, es van celebrar els dies 17 i 18 de novembre de 2011 a Madrid, a la seu de la Biblioteca Nacional. La temàtica de les Jornades es va estructurar en quatre grans eixos: 1. Identitat i memòria; 2. Inclusió dels grups desfavorits i col·laboració amb altres agents; 3. Paper de les Tics en les mobilitzacions socials; 4. Ètica de la informació.

La conferència inaugural va ser a càrrec de Toni Samek, professora de la Universitat d'Alberta, Canadà amb la ponència *Responsabilitat social i Compromís: sobre la ruptura entre retòrica i realitat*. Entre altres qüestions, va reflexionar sobre qui ha de decidir el tipus d'informació que hem de trobar en una biblioteca, prenent com a punt de partida que els bibliotecaris són agents culturals responsables socialment, i directament lligats al context que els envolta.

Les jornades van comptar amb la participació de Carol Swain, arxivera del NARA, que va exposar *El paper dels arxius nacionals en la construcció i preservació de la identitat dels pobles*; Edgardo Civallero, editor de la Universal Decimal Classification (UDCC) amb la conferència sobre el *Rol de la biblioteca en la inclusió social*; Víctor Sampedro, Catedràtic d'Opinió Pública i Comunicació de la Universitat Rei Juan Carlos que va fer una breu aportació sobre una qüestió tan delicada com Wikileaks; Joaquín Garralda Ruiz de Velasco, Degà d'Ordenació Acadèmica de la IE Business School, que va posar sobre la taula el tema dels *Valors en els directius d'empresa*; o Bisila Bokono, de la Fundació Bisila Borkoko African Literacy Project, que va clausurar el repertori de conferències amb la ponència *Biblioteques Solidarias: sobre el proyecto de alfabetización en Afírica*.

La participació d'AsF en les jornades es va materialitzar en la taula d'experts de la primera sessió dedicada a la *Identitat i memòria*, que va ser presentada i moderada per Ramon Alberch, president d'AsF Internacional i que va comptar amb la participació de Ricard Ibarra, President d'AsF Espanya, Antonio González Quintana, Sotsdirector General d'Arxius de la comunitat de Madrid, Ricard Vinyes Catedràtic d'Història Contemporània de la Universitat de Barcelona i Diego Navarro, professor titular d'Arxivística de la Universitat Carlos III de Madrid. Des d'Arxivers sense Fronteres, es va donar importància al fet que en la construcció de la memòria i en les relacions entre legislació i memòria, els arxivers tenen un paper rellevant, sobretot en l'aspecte de la defensa dels drets humans.

Per a més informació: http://www.sedic.es/xiii_jornadasgestion/programa.htm

I Jornada d'arxius del Sector dels Drets Humans a Bogotà

El passat 22 de novembre es celebrà la I Jornada d'Arxius del Sector dels Drets Humans: Investigació, Memòria, Desclassificació, Polítiques i Accés, a l'Archivo General de la Nación (Bogotà, Colòmbia). Aquesta jornada va estar organitzada pels companys d'AsF Colòmbia.

Ramon Alberch, President d'AsF Internacional, va presentar la ponència "El Papel de los Archivos en la defensa de los derechos humanos".

La jornada es va estructurar en base als següents aspectes:

-En el context internacional, les polítiques dels arxius de drets humans dels processos de desclassificació documental amb la intervenció de Michael Evans del National Security Archives amb la ponència *Secretos de Estado: La Freedom of Information Act y la búsqueda de evidencias para la defensa de los derechos*.

-En el context local, en primer lloc, el paper dels arxius en el marc de la Llei de Víctimes (Llei 1448/2011) i el projecte de Llei de Transparència a càrrec de Patricia Linares, Directora del Instituto per a la Promoción de la Democracia de los Derechos Humanos y el Desarrollo Social DHEMOS i de Marcela Restrepo Hung, Directora de l'Àrea del Sector Públic de Corporació i Transparència per Colòmbia. En segon lloc, la investigació i reconstrucció de la memòria històrica amb Claudia Delgado Aguacia, Directora de la Fundació AFFIC, amb la ponència *Acceso a la documentación en los procesos de investigación de memoria histórica, logros y dificultades*. La intervenció dels experts es va acompanyar amb quatre taules de treball.

La jornada va concloure amb la "Declaración de Bogotà", per l'establiment d'una política pública del tractament tècnic d'aquest tipus d'arxius.

DIFUSIÓ

Segurament aquest es un dels àmbits en que cal un dinamisme més notable per tal de fer-nos presents en el col·lectiu de professionals arxivers i , general, a la societat.

Mes enllà de la publicació del Butlletí Informatiu, que ha passat a editar-se exclusivament en format electrònic, s'ha col·laborat amb articles al Butlletí de la Federació d'ONG per als Drets Humans i al Butlletí d'ANABAD Galícia.

D'altra banda, s'ha iniciat la difusió de les activitats i esdeveniments mitjançant la llista de distribució d'ARXIFORUM, alhora que es tramiten regularment notícies via correu electrònic als socis.

Finalment, s'ha procurat posar al dia la pàgina web, amb el compromís de realitzar-ne un manteniment d'acord a les necessitats.